

Гранарська нищівниця. Кн. 1 : Дарунок шістьох : роман-фентезі (зріз)

Анастасія Гетманська

ОЗНАЙОМЧИЙ ФРАГМЕНТ

© Видавництво «Богдан». Усі права застережено.

Фрагмент надано для ознайомлення. Повна книжка — nashaknyga.com.ua

Розділ 1

Блакитна стрічка

Вистежити лігво саксора, або по-простому горогриза — лише половина справи. Потрібно ще запастися терпінням і вичікувати, доки ця рідкісна тварина прогризе в горі печеру й, наситившись, піде собі геть. Тоді-то й можна сміливо йти всередину в пошуках коштовних камінців. Інколи процес міг розтягнутися на місяці. Барву вистачило витримки на два тижні, упродовж яких він тричі перевіряв, чи не залишив горогриз своє лігво. Далі чекати було несила: інший шукач швидкого заробітку міг дістатися здобичі першим.

У старому зарослому лісі парило нещадно. Не допомагала навіть густа тінь від високих смерек. Доводилося час від часу витирати піт із чола рукавом нової біленької сорочки, на якій наполягла мати хлопця, наївно повіривши, що син збирається до Белтора на свято Сходження сили.

— Як настрій, друже? — поцікавився Барв у свого чотирилапого напарника.

— Гук! — сповістив про свій чудовий настрій буриндух, котрий бігав змійкою біля господаря на невисоких, але міцних, як у ведмедя, лапах і винюхував усе довкола, щільно притиснувши до голови маленькі гострі вуха. Він усюди пхав свою видовжену мордочку, не пропускаючи жодної цікавинки. Його густе брунате хутро ставало дибки щоразу, коли поряд пробігала білка або злітав сполоханий птах.

Кмітливі та витривалі буриндухи, власники надзвичайно гострого зору й тонкого нюху, коштували чимало. Проте Барв отримав свого задарма. Дядько хлопця, у минулому відомий чаклун, покинув багате і, як він казав, пустопорожнє життя в Равелі й вирішив усамітнитися десь далеко в горах. А цінне звірятко залишив улюбленому небожеві на добру згадку про себе. Барв не

розумів, як життя чаклуна в головному місті може бути пустопорожнім, але подарунок його потішив. Буриндуня було веселим і непосидючим, тому й отримало ім'я Круть. На добрих харчах звірятко швидко підросло й зміцніло, тож тепер лише найбільші хижаки могли відважитися напасти на нього.

До галявини підкрадалися повільно, щоб хрускіт сухого гілля під ногами не збудив здоровенного звіра, котрий міг легко розчавити їх обох. Барв із насторогою глянув на небо. Жодної хмаринки — мають устигнути до дощу. Усе йшло за планом: сховавши зубасту пащу в колодоподібні лапи, горогриз спав, голосно посапуючи в затінку перед входом до печери, яку сам і створив. Хлопець і буриндух легко прослизнули повз його гладке тіло, укрите товстезною сірою шкірою. Велетень попрацював добре: усередині печери, завширшки як воловий віз, Барвові навіть не довелося пригинатися.

Хід майже одразу звернув праворуч, відрізаючи їх від світла. Переконавшись, що горогриз надто далеко, щоб занюхати чад, Барв запалив смолоскип. Вочевидь, гора припала звірові до смаку: світло смолоскипа розчинялось у темряві, так і не діставшись кінця ходу.

— Крутю, шукай!

Почувши команду, буриндух безшумно побіг углиб печери. Хлопець тим часом обстежував рештки погризеної скелі навколо себе, нервово озираючись й уважно прислухаючись.

Буриндух устиг тричі повернутися, щоб кинути до торби принесені в зубах знахідки, коли сталася халепа. Ззовні долинув гуркіт грому.

— А бодай його... Крутю, до мене! — пошепки покликав Барв.

Почувши гучне невдоволене гарчання, хлопець заляк. Тепер їм аж ніяк не вдасться прослизнути непоміченими. Звір прокинувся. Він зажене їх до кінця ходу, а далі або розчавить своєю здоровенною тушею, або ще гірше — зжує разом із кам'яними

смаколиками. Від безвиході Барв схопився за маленький ніж на поясі, але збагнув, що це марно: шкіру горогриза неможливо пробити навіть із арбалета.

Прибігши на поклик господаря, Круть тихенько гукнув.

— Цс-с, тихо, не рухайся, — Барв міцно стиснув смолоскип.

Обоє завмерли. Здалося, минули години, перш ніж почулося рівномірне сопіння.

— Хух, наче заснув. Забираймося! — хлопець витягнув із торби мішковину, яку він завбачливо намочив у струмку неподалік печери, й загасив нею смолоскип. Й аж тоді повільно рушив до виходу.

Небезпечний звір справді заснув, але цього разу повністю заліз до грота, ховаючись від дощу. Проте між його тілом і склепінням печери все ж лишалася чимала шпарина.

— Ти відвертаєш увагу, зрозумів? Зустрінемося біля струмка, — Барв доповнив пояснення на мигах.

Біля струмка, де на Барва чекав кінь, переляк змінився ейфорією від удакої пригоди. Дощ ущух, а незабаром з'явився й Круть, з розбігу стрибнув у струмок і заходився голосно хлебтати воду. Рука хлопця потягнулася до торби з трофеями. З огляду на обставини, утекти цілими вже було непогано, а може, ще й здобич чогось вартує. Першими Барв по черзі витягнув два темно-зелені камінці з чорними цяточками.

— От тобі маєш! — засмутився хлопець. — Травняки. Їх і за срібло не продаси.

«Може, хоч останній коштовніший», — подумав, намацавши в торбі не більший за сливку камінь. Це виявився не травняк. Погляд зачаровано прикипів до прозорого самоцвіту нерівної форми. Хоча сонце ще не встигло проштовхатися поміж хмар, поверхня каменя несподівано яскраво виблискувала кольорами веселки.

— Ого! Ти глянь, що ми надібали!

— Гук! — буриндух уже вгамував спрагу та бадьоро обтрушував змокле хутро.

— Чаклунський камінь! Як вони його називають? Монемус! Оце нам за нього грошеньт відсиплють!

Барв боязко роззирнувся: з таким скарбом треба бути обачним. Шкода, не встиг до церемонії — міг би більше виторгувати. Але нічого, монемуси завжди в ціні: чаклуни без них мало на що здатні. Дядько пояснював, що камінь слугує їм своєрідним кресалом для добування чарів.

Згадалось, як торік такого самого найдовшого сонячного дня він стовбичив у натовпі на центральній площі Белтора, очікуючи звістки з Вічної гори. Ще звечора чаклуни повели на неї обраних дітей віком від дев'яти до дванадцяти років, тих, кому пощастило народитись у день сонцестояння. Дядько розказував, як усе відбувається: кожній дитині дають монемус, і рівно опівдні один із каменів забарвлюється певним кольором. Тоді це був синій — ознака того, що передано силу керування погодою. Багато років тому, коли чаклунський камінь засяяв сонячно-жовтим, дядько Барва став живочаром, отримавши здатність розумітися з усіма живими істотами: птахами, звірами й навіть комахами. Хлопець по-доброму заздривав такому вмінню.

Раптом Круть різко сіпнувся й почав напружено вдивлятися у крони дерев.

— Що там, друже?

Простеживши за поглядом буриндуха, Барв на мить забув про сьогоднішні здобутки. Поряд із ним на нижній гілці дерева, учепившись руками за стовбур, сиділа промокла до нитки замуззана русява дівчинка. Як вони її обидва проґавили? Причаїлася, певно, тихо, як миша, аж поки не поворухнулася.

— Гей, мала, ти що там робиш? Злізай, бо ще впадеш!

Дитина наче заціпеніла. Великі очі кольору вечірнього неба застигли й навіть не блимали. Барв замислився. Не лишати ж дівча саме в глухому лісі.

— Я знаю, що тобі треба! — зрадівши ідеї, хлопець поліз рукою до торби. — Диви — медяник! А як пахне! Голодна, певно. Спускайся, я тебе пригощу.

Ідея спрацювала: дівчинка заворушилася, повільно злізла з дерева і взяла смаколик. Жувала мовчки, не реагуючи на запитання. Круть підбіг до дитини й почав грайливо тицятись у неї своїм мокрим носом. Дівчинка дзвінко засміялася. Медяник їй явно смакував, одначе, помітивши голодний погляд Крутя, вона без вагань кинула йому останній шматочок і нарешті заговорила тихим тоненьким голосом.

— Дякую. Хочу до мами.

— Добре, — усміхнувся хлопець, — це вже щось. А звати тебе як?

— Волошка, — сором'язливо відповіла дитина.

— Им'я пасує тобі до очей. А я Барв. Ну, розкажуй, красуне, скільки ж тобі років?

— Сім. Ні, вже вісім, — заохочена компліментом, дівчинка почала говорити голосніше.

— А дім твій де, знаєш?

— У Вітерцях. Я живу там із мамою та братами.

Барв знав це село — через одне від його рідного Пригірного, але далеченько звідси.

— Дай здогадаюся: ви з родиною їхали до Белтора поторгувати на святі?

— Ні, — заперечила дівчинка. — Я зраненька пішла по ягоди, до приліска біля хати. Мама обіцяла спекти пиріг.

— А як же ти в лісі опинилась? Ще й так далеко зайшла?

Волошка відповіла не одразу.

— Він кликав мене, а потім я загубилася... — пробелькотіла вона.

— Хто кликав?

Дитина опустила погляд, наче силкуючись згадати.

— Не знаю.

«Перелякалась — от і верзе казна-що. Добре, що ми її знайшли, а то пропало б дівча», — подумки підсумував Барв.

— Ти добрий, — раптом заявила Волошка й простягнула хлопцеві маленьку блакитну стрічку, яку зняла з однієї зі своїх розпатланих кісок. — Будеш моїм другом.

Барв усміхнувся: не щодня знаходиш таких товаришів.

— Треба нам, Волошко, їхати, бо дощ от-от знову зарядить, а ми й так мокрі, як водоплавці. Заночуєш, певно, у нас, а завтра хтось відведе тебе додому.

За хвилину вони вирушили вузькою стежкою уздовж струмка. Круть нишпорив поруч. У нього стало б сил повезти дитину на спині, але підліток і маленька дівчинка не надто обтяжували коня.

Тим часом сонцю таки вдалося продертися крізь суворі сірі хмари, і воно переможно сяло над головами подорожніх, приємно зігріваючи їх та просушуючи одяг. Налагодження стосунків із лісовою прибудулою було позаду, і Барв із задоволенням поринув у роздуми щодо свого скарбу. Скільки дадуть чаклуни за монемус? Це ж можна буде купити той компас із вигравіюваним кораблем на кришці, який він бачив у Равелі. Хлопець був переконаний, що на власника такого гарного пристрою неодмінно чекатимуть неймовірні пригоди. А ще він зможе виторгувати в книгаря стародавню мапу Забутих земель, придбати собі новеньку шкіряну сумку та й батькам щось у подарунок... Помріяти вдосталь завадив раптовий скрик Волошки.

Барв різко зупинив коня.

— Що трапилося? — він усвідомив, що навіть не оглянув дівчинку, а вона могла бути пораненою.

— Він упав, — винувато мовила Волошка, указуючи брудним пальчиком кудись на землю праворуч.

— Хто впав? — зістрибнувши з коня, Барв глянув у напрямку, на який показувало дівча.

Хлопцеві ледь серце не стало: трохи позаду них, віддзеркалюючи прямі сонячні промені, яскраво виблискував монемус. Але як таке могло статися? Він поклав скарб до таємної кишені в торбі, перекинувши її навкіс через плече. Волошка сиділа перед ним, тож їй було не так-то просто крадькома поцупити камінь, хоча вона й крутилася час від часу в сідлі, роззираючись на всі боки. Гнів накопився потужною хвилюю.

— Ах ти, мала злодійко! Я її рятую, а вона мене обкрадає! Цьому тебе мати вчила?

Дитина розплакалася, та ще й погода знову зіпсувалася: хмари витіснили сонце з небосхилу й почали проливати холодний дощ.

— Я не крала, — рюмсала Волошка, — просто хотіла подивитися.

— Розкажуй мені! — буркнув хлопець, але хвиля гніву минула, і він розсудливо подумав, що мала, найімовірніше, полізла до торби через звичайну дитячу цікавість. А от йому слід бути обачнішим. Добре, хоч зойкнула.

— Нащо ж ти його кинула? — запитав уже цілком спокійно.

— Він став злий, як вуглик. Я злякалася.

«Ну ось — починаються дитячі фантазії. Але, зрештою, хто ті чаклунські камені знає, — може, обпік малу».

— Добре, не плач. Що він тобі заподіяв? Чому камінь злий?

Волошка мовчала.

— Зрозуміло, — сказав Барв сухо, визнавши марність подальших розпитувань.

Далі їхали мовчки, лише безжурний буриндук раз у раз підбігав до коня та весело видавав своє улюблене «Гук!».

Коли попереду замайорів вихід із лісу, Волошка знову дала про себе знати.

— Дивися, пташка плаче! Спусти мене!

— Яка ще пташка? — буркнув Барв, утім, прохання виконав. Дівча слушно підмітило: у куцах пищала, наче плакала, невелика темна пташка.

Хлопець бачив, що вони нічим не зможуть зарадити. Судячи з плям крові, пташку поранив якийсь хижак, і тепер краще поспішити, щоб самим із ним не зустрітись. Шкода, що мала це побачила.

— З нею все буде добре... — не надто впевнено сказав він.

Волошка не поспішала йти геть, натомість обережно гладила пташку. Раптом пицання стихло. «Ну все — відмучилась», — із сумом подумав хлопець.

— Ходімо! Бачиш, пташка заснула.

— Вона не заснула, вона померла, — тихо мовила дитина. — Але їй уже не болять.

Їхали повільно, тому до Пригірного дістались аж під вечір. Батько Барва на кілька днів поїхав до Равеля у справах, а мати після довгих розпитувань неохоче вдала, що повірила, начебто син випадково натрапив на дівчинку, прямуючи до міста лісовими стежками. Вона відмила Волошку, нагодувала й поклала спати, зголосившись наступного дня доправити її до рідні.

Барв не став зволікати і, надійно сховавши монемус за поясом, із росою вирушив до Белтора, пояснивши матері, що так і не побував на святі, — може б, удалося трохи погуляти на другий день. Крутя із собою не брав: у місті від буриндука не так багато користі, він лише привертатиме зайву увагу.

У Белтор хлопець потрапив пізнього ранку. Залишивши коня в стайні приміської корчми «Ситий пліткар», вирушив на пошуки покупця свого непересічного товару. Продати камінь перекупникові було б простіше, але чаклун міг заплатити більше й точно б не обдурив.

На відміну від багатолюдного Равеля, Белтор оживав лише на свято Сходження. В інший час це було невелике тихе містечко, яке, утім, мало власного погодника, чиїм основним завданням було пильнувати, чи не сунуть із Атамарських гір на Равель небажані зливи, урагани або хуртовини. Чаклун приймав людей у покоях біля центральної площі. На вході його служба, пихатий молодик, спинив Барва, грубо сповістивши, що на сьогодні вже все давно домовлено, вільний час є хіба наступного місяця. Кілька мідяків зробили свою справу: служба подобішав і сказав приходити з настанням сутінок — погодник усе одно припізнювався після свята.

Щоб безпечно перечекати, Барв вирішив повернутися до «Ситого пліткаря». Заклад цілком виправдовував свою назву: порції за помірні гроші були великими, а затишна обстановка сприяла невимушеним балачкам. Над стійкою корчмаря звисали апетитні ковбаси, в'язанки цибулі, часнику та грибів. У кутку горів великий камін, у якому на решітці підсмажувалися соковиті шматки м'яса, заповнюючи приміщення спокусливим ароматом. Стелю прикрашала двоярусна кована люстра, яка навіть удень додавала закладу солідності. Не дивно, що в обідній час вільного столу не знайшлося. Довелося проситися підсісти до двох добродіїв, які неквапливо бесідували про життя. Вони були в доброму гуморі, тому милостиво погодилися.

Маючи родичем чаклуна, сім'я Барва не бідувала. Навіть тепер, коли дядько відійшов від прибуткових справ при дворі, хлопець мав копійчину на власні потреби, тому міг дозволити собі замовити в корчмаря яечню з підсмаженим сальцем, кусень свіжоспеченого

хліба та кухоль квасу. Швидко впоравшись із яєчнею, він наважився звернутися до сусідів-добродіїв.

— Не знаєте, будуть ще нині вечірні гуляння? Бачте, спізнився я трохи... — Барв зобразив на обличчі непереборний сум.

— Спізнився він, ти чув, Мироне? Тебе що, дзеркотуха до лісу затигла? Кажуть, вони таких молодих полюбують, — хрипко засміявся один із добродіїв.

— Заманила підступна! — підтримав жарт Барв. — А як свято? Кого в нас побільшало? Здоровників чи, може, провидців?

Чоловіки перезирнулися.

— Ти, хлопче, зі своєю дзеркотухою геть усе пропустив. Не зійшла вчора сила.

— Як це? — сторонів Барв.

— А ось так. Жоден камінь не засвітився.

— Давно такого не траплялося, — почав згадувати Мирон. — Хіба за старого короля Всеволода.

— Та біс із нею, з тою силою! — розійшовся другий чоловік. — І так тих чаклунів, як будяків, розвелося. Нащо їх стільки тримати? А як фідерійці нападуть? Вони у них що, любовним зіллям жбурлятимуть? Дармоїди! Краще б на армію ті кошти витрачали.

— Ну, вони дощ можуть викликати, буревій... — спробував заперечити Барв. Багато чувши від свого дядька, він не сумнівався в могутності чаклунів.

— Дурня то все, хлопче. Забавки для багатіїв. Нам від них — жодної користі.

Барв занепокоївся, але втішив себе думкою, що після такої невдачі монемус міг ще й подорожчати.

Завершивши теревені, добродії пішли у своїх справах, а охочих підкріпитися почали змінювати любителі перехилити келих. Аби не викликати зайвих підозр, Барв допив другий кухоль квасу й поплентався до центральної площі. Як воно завжди буває після

гулянь, під ногами валялися купи сміття. Деякі святкові балагани досі працювали, власники інших уже збирали товар. Без особливої цікавості походивши поміж яток із копченим м'ясом, сиром, пампухами та вином, Барв удруге спробував потрапити до погодника. Служка, упізнавши хлопця, відразу провів його всередину, хоча до сутінків було ще далеко.

Погодник років двадцяти п'яти, званий Ярогостом, приймав у покоях, оздоблених великими гобеленами зі сценами чаротворення. Щоправда, міль і час добряче пошарпали ці витвори мистецтва. Утім, чаклун, убраний у злегка пом'яту темно-сіру мантию, сидів із таким гордовитим видом, що в нього міг би повчитися сам король. Поруч стояв грізного виду охоронець, озброєний мечем.

— За чим прийшов? — Ярогост окинув хлопця зверхнім поглядом. — Розцінки знаєш?

Барв щосили намагався опанувати хвилювання, однак слова вилітали поспіхом.

— Я, пане, у справі. Товар маю — монемус. Потрібен?

— Може, й потрібен, — не виказав особливого зацікавлення Ярогост, хоча й уважніше подивився на Барва. — Залиш нас, — кинув він охоронцеві.

Коли той щільно зачинив за собою двері, чаклун підвівся зі свого масивного стільця, підійшов до вікна й закрив його шторами. Відтак запалив свічки, дістав із шухляди чорний оксамит і застелив ним невеликий овальний стіл.

— Клади камінь сюди! — скомандував Барву.

Із появою монемуса в кімнаті помітно посвітлішало. Чаклун підніс камінь до свічки, уважно роздивляючись його з усіх боків.

— Від нього ще йде тепло магії. Де ти його знайшов? — за владним голосом відчувалося здивування.

— У горах, на північ від копалень.

— Копальні давно час розширити. Хтось, окрім тебе, торкався каменя? — продовжував допит погодник.

Хлопець розгубився від такого запитання.

— Мій буриндух торкався. Він допомагав шукати.

— І все? Більше ніхто? — чаклун пильно вдивлявся в хлопця, விசுкуючи бодай найменший прояв брехні.

— Чекайте, ще мала одна торкалась. Але вона просто погратися хотіла, — чомусь почав виправдовуватися Барв, із прикрістю думаючи: «Невже дівча якимось зіпсувало камінь?».

— Коли це трапилось? — Ярогост поклав монемус у капшук, який затим зник у складках його мантії.

— Учора, десь близько полудня. А що, з ним щось не так?

Чаклун насупився.

— Камінь набув кольору від дотику дівчинки?

— Як на церемоніях? — Барв почав здогадуватися, про що мова.
— Здається, ні. Я не бачив. Вона сказала, що камінь злий, як вуглик.

— Тобто чорний? — уточнив погодник, спохмурнівши ще дужче.

— Я думав, вона мала на увазі «гарячий». Ніколи не чув, щоб монемус чорнів на церемоніях, — хлопець уже зрозумів, що грошей за камінь він не побачить — тут хоч би дозволили спокійно піти.

Після хвилинного мовчання Ярогост холодно спитав:

— Може, ти й про нищівників не чув? Хоч усвідомлюєш, що тобі світить за співучасть у незаконному отриманні сили, до того ж нищівної?

Хлопець витріщився на погодника, не вірячи, що той серйозно. Усі знали, що останні нищівники загинули майже два століття тому під час Багряної війни, яку самі ж вони й розв'язали. Відтоді нищівна сила не сходила, принаймні Барв про таке не чув, а нищівники лишилися в пам'яті людей як безжальні чудовиська, прислужники Забутого, якими заволодів злий дух.

— Я ж не знав! Знайшов монемус у лігві горогриза, а потім у лісі натрапив на ту малу! Чесне слово — так і було! — затарахкотів Барв. Він чув, що лише за спроби отримати силу в обхід чаклунів людей саджали до в'язниці на довгі роки. Страшно було подумати, що зроблять із тим, хто створив нищівницю. — Це неможливо, їй нема ще й дев'яти! — згадав він.

— Хіба ж не зрозуміло, що вікове обмеження встановили, щоб не мати справи з геть малими, нетямущими дітьми, — роздратовано пояснив Ярогост. — Твої виправдання суті не змінюють — ти вчинив злочин. І ще не знати, до яких наслідків він призведе. На початку, після отримання сили, діти легко виплескують її без монемуса. Ця дівчинка смертельно небезпечна для людей. Але... — погодник зробив паузу. — Усе ще можна виправити. Ти ніби непоганий хлопець, тож я тобі допоможу. Як звати дівчинку? Де вона зараз?

— Волошка. Тепер вона, мабуть, удома, моя мати збиралася відвести її до Вітерців. — Барв не поспішав вірити, що чаклун став на його бік, але інших варіантів виплутатися не було.

— Години чотири верхи?

— Десь так, може, трохи більше.

— Покажеш цю дівчинку, і ми з подругою спробуємо владнати ситуацію.

...

Далі — у повній книжці «Гранарська нищівниця. Кн. 1 : Дарунок шістьох : роман-фентезі (зріз)».
nashaknyga.com.ua